

Autyzm dotyka jedno na 166 dzieci. Występuje częściej niż cukrzyca dziecięca i zespół Downa. Należy do najpoważniejszych zaburzeń rozwoju i obejmuje wiele jego sfer. Kilka cech określających dziecko autystyczne:

- główną cechą autyzmu jest więc nieprawidłowość w rozwoju interakcji społecznych, komunikacji i występowanie poważnych ograniczeń w zakresie aktywności i zainteresowań. Osłabienie zdolności do interakcji społecznych jest całkowite i trwałe. Może ono zaznaczać się w różnorodnych zachowaniach niewerbalnych (kontakcie wzrokowym, wyrazie twarzy, postawie ciała, gestach) koniecznych do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie i komunikowania się. Może wyrażać się brakiem odpowiedniego do poziomu rozwoju sposobu nawiązywania kontaktu z rówieśnikami.

- u dzieci autystycznych często brak spontanicznego dążenia do radości, rozwijania własnych zainteresowań lub współdziałania z innymi ludźmi (np. niepokazywanie innym rzeczy, które wydają się im interesujące). Może również wystąpić brak społecznej lub emocjonalnej wzajemności (np. brak aktywnego uczestnictwa w prostych zabawach i grach zespołowych, preferowanie działań indywidualnych lub włączanie innych osób do swej aktywności jedynie jako narzędzi, "mechanicznych pomocników"). Często zaburzona jest także świadomość istnienia innych ludzi. Osoby z tym zaburzeniem mogą nie pamiętać nawet o członkach własnej rodziny, mogą nie mieć pojęcia o potrzebach innych, mogą nie zauważać ich zmartwień i problemów.

- osoby z zaburzeniami autystycznymi wykazują wyraźnie ograniczony krąg zainteresowań i są często zainteresowane wyłącznie jedną, wąską dziedziną. Mogą domagać się "identyczności" w swym życiu i pokazywać swój sprzeciw lub zaniepokojenie wobec nawet niewielkich zmian (np. Osoby autystyczne często nalegają na powtarzanie tych samych czynności (np. codziennego chodzenia tą samą drogą do szkoły). Często występujące stereotypowe ruchy obejmują ręce (klaskanie, machanie palcami) lub całe ciało (kołysanie się, nachylanie, kolebanie). Mogą pojawić się nieprawidłowości postawy (np. chodzenie na czubkach palców, współruchy rąk i całego ciała). Ujawnia się też uporczywe zafascynowanie niektórymi przedmiotami (guzikami, częściami ciała).

Dziecko autystyczne, tak jak dziecko zdrowe, dla rozwoju fizycznego i psychicznego potrzebuje miłości, poczucia bezpieczeństwa i akceptacji. Wychowanie dziecka z autyzmem nie jest łatwe wymaga cierpliwości, zrozumienia.

Swoim zachowaniem pragnie nam przekazać:

- Spróbuj poczuć to, co ja czuję.
- Najważniejsze jest dla mnie poczucie bezpieczeństwa.
- Lubię atrakcyjne zajęcia, które kształtują moje zainteresowania.
- Uwierz we mnie, że dam radę. Wystarczy systematyczna praca.
- Czasem muszę mieć czas tylko dla siebie, żebym łatwiej się skupił na kolejnym zadaniu.
- Bądź konsekwentny, ponieważ wiem wtedy, czego ode mnie oczekujesz.
- Czasem będę płakał, gryzł się i krzyczał, żeby wymusić na tobie to, co chcę, ale jeśli wiesz, że to nie jest dla mnie dobre, nie ulegaj. Zrozumiem i przestanę.
- Nie lubię być zaskakiwany. Ustalaj wcześniej ze mną czas wykonywania danego zadania i informuj mnie, co będziemy robić później.
- Pamiętaj, że nie jestem złośliwy. Po prostu czasem nie wiem do końca jak się zachować, czego ode mnie oczekujesz.
- Chwal mnie – uwielbiam to.
- Mów do mnie prostym językiem. Nie rozumiem przecież metafor i żartów językowych.

Dziecko autystyczne w szkole - jego edukację rozpatrujemy w dwóch aspektach:

- opanowanie podstawowych wiadomości w zakresie przedmiotów,
- wykorzystanie uspołeczniającego wpływu szkoły, w której zajęcia odbywają się w zorganizowanej grupie rówieśników.

Każde dziecko autystyczne reprezentuje inny poziom wiedzy i zdolności. Dziecko może w jednej dziedzinie wybiegać ponad poziom klasy, a w innej nie dorównywać innym dzieciom. Dlatego konieczne jest indywidualne traktowanie dziecka i w miarę możliwości dostosowywanie programu do niego. Gdy dziecko w klasie zachowuje się w sposób niewłaściwy: przeszkadza, narzuca się, nauczyciel powinien poprosić je, by obserwowało zachowanie innych dzieci i naśladowało je. Nauczyciel powinien zachęcać dziecko do współpracy podczas zajęć a innych uczyć jak mają się zachować w stosunku do autystycznego kolegi.

Opracowała

Danuta Truskiewicz